

Nærings- og fiskeridepartementet

Postboks 8090 Dep

0032 Oslo

Fornebu, den 22. juni 2018

Innspill til arbeidet med Helseindustrimeldingen

AbbVie AS (AbbVie) ønsker med dette å gi vårt innspill til arbeidet med Helseindustrimeldingen. Det vises også til Legemiddelindustriens (LMI) innspill til stortingsmeldingen datert 26. april 2018 som AbbVie stiller seg bak.

AbbVie er et globalt biofarmasøytisk selskap med hovedkontor i Chicago med 29.000 ansatte globalt. I Norge har AbbVie en sterk tilstedeværelse med 75 ansatte lokalisert på Fornebu. AbbVie har en betydelig forskningsaktivitet i Norge, herunder 20 pågående eller planlagte kliniske studier.

Helseindustrien konkurrerer i et globalt marked. AbbVie i Norge bruker derfor mye tid på å selge Norge som et attraktivt land internt i vår organisasjon. Dette innebærer å vise de mulighetene og det potensialet vi har, herunder argumentere for hvorfor man bør plassere kliniske studier her eller investere i norsk helseindustri. Vi opplever at det er tre ting som er spesielt viktige for hovedkontoret når de skal ta beslutninger om investeringer i ulike markeder:

- 1. At man har verdensledende forskning.** Sterke forskningsmiljøer er selvsagt en avgjørende faktor når man prioriterer tilstedeværelse. Vi ønsker å samarbeide med de forskerne og forskningsmiljøene som er ledende i verden innenfor de feltene vi opererer på. Derfor er den kompetansen som finnes i det akademiske miljøet og på sykehusene viktig. Denne kompetansen må være synlig og tilgjengelig for forskningssamarbeid med industrien.
- 2. At man har en sterk kultur for entreprenørskap.** For å ta den forskningen som gjøres i akademia ut til pasientene kreves det en sterk kultur for entreprenørskap. Overgangen fra akademia til oppstartsmiljøet er krevende, og mange lykkes ikke med dette. Miljøer med kompetanse på entreprenørskap kan bidra til å hjelpe flere oppstartsselskaper til å lykkes. På bakgrunn av dette bør man verdsette entreprenørskap høyere og bedre tilrettelegge for dette i akademia.
- 3. At man har et sterkt hjemmemarked.** Helsenæringen opererer i et globalt marked, og man jobber kontinuerlig for å tiltrekke seg kliniske studier, investeringer og samarbeid til Norge. Dette blir nærmest umulig dersom vi ikke ser et marked i Norge for produktene slik at pasientene får tilgang til ny innovativ behandling. Det vil heller ikke være realistisk at Norge skal konkurrere globalt om å utvikle morgendagens behandlinger, dersom det norske helsevesenet ikke tar i bruk ny innovativ behandling raskt etter at de er godkjent av EMA.

Norge har et stort potensiale for å bygge en sterk innovasjonsbasert helseindustri. Arbeidet med stortingsmeldingen er spesielt viktig fordi det kan sikre at vi får gjort en helhetlig vurdering av verdikjeden og herunder bidra til at tiltakene som iverksettes er treffsikre.

Helseindustrien representerer for Norge løsninger på flere viktige utfordringer. Erna Solberg har tidligere uttalt at det ligger en dobbelgevinst i denne næringen. Dette er fordi den er en løsningsleverandør for fremtidens helsevesen, men også fordi den skaper kunnskapsarbeidsplasser.

Skal Norge lykkes med å hente ut verdiskapingspotensialet i helsenæringen må vi være attraktive, slik at vi tiltrekker oss kompetansen, ressursene og det globale næringsnettverket som den internasjonale legemiddelindustrien representerer. Et godt samspill mellom oppstartsselskaper og de store globale aktørene er nødvendig for at vi skal lykkes. Tilsvarende er tilgangen på arbeidstakere som har den globale erfaringen viktig for at vi skal ha et effektivt og godt oppstartsmiljø i Norge.

Et av de største hindrene norsk helseindustri har stått ovenfor er mangelen på felles ambisjoner mellom offentlige myndigheter og næringen. Helseindustrimeldingen er et viktig tiltak fra myndighetene for å etablere felles ambisjoner for næringen. Dette er en industri som møter myndighetene som regulator, eier av universitetene, eier av sykehusene, eier av helseregistrene, eier av biobankene, og ofte som eneste kunde. Hvis man ikke trekker i samme retning vil vi ikke kunne hente ut verdiskapingspotensialet som ligger i norsk helseindustri eller i de enorme investeringene vi allerede har gjort gjennom å utvikle et godt norsk helsevesen og en sterk universitetssektor.

AbbVie har følgende innspill til Stortingsmeldingen:

1. Et sterkt hjemmemarked er avgjørende for hele helsenæringen.

Norge har som ambisjon å ha medisinske fagmiljø i verdensklasse. Skal vi oppnå dette må vi sikre at det foregår innovativ forskning på norske sykehus, og at norske leger har tilgang til de mest effektive legemidlene. Dette innebærer å ha et uttalt mål om at innovative legemidler skal være tilgjengelig for norske pasienter og at man vekter innovasjon og kvalitetsforskjeller i de offentlige anskaffelsene.

Vi bør være blant de tre første landene i Europa når det gjelder rask og lik tilgang til nye, kostnadseffektive medisiner etter at de er godkjent av EMA. Hvis vi lykkes med dette vil det være et viktig konkurransefortrinn for Norge. Vi har eksempler på norske oppstartsselskaper som må reise til utlandet for å få gjennomført kliniske studier eller for å få solgt produktene sine. Etter vår mening er dette et alvorlig faresignal.

Et sterkt hjemmemarked kan bare oppnås hvis helseperspektivet og næringsperspektivet blir sett i sammenheng. Dagens innkjøpsordninger må endres, hvis man skal ha sjanse til å bygge helsenæring i Norge. Innkjøp bør gjøres enten basert på metodevurderinger, direkte forhandlinger eller eventuelt anbud, avhengig av hvor i livssyklusen produktet er.

Myndighetene og industrien bør jobbe sammen for å unngå at «tid» er myndighetenes viktigste forhandlingskort ved introduksjon av nye legemidler. Det er et system som alle taper på slik det fungerer i dag. Det er et paradoks at et legemiddel som får hurtiggodkjenning av Europeiske Legemiddelmyndigheter på grunn av effekt mot spesielt sårbare pasientgrupper, som regel vil oppleve at dette fører til at det tar lengre tid før de kommer på markedet i Norge. Årsaken til dette er at man ikke har de dataene som kreves for å gjennomføre en tradisjonell metodevurdering. Denne utfordringen må løses, enten ved at man finner alternative modeller for å avtale pris hvor effektrisikoen minimeres eller gjennom bruk av helseregistrene som en del av metodevurderingen.

2. Vi må vektlegge innovasjon i offentlige anskaffelser

I dagens system er det stort sett anbud som benyttes ved innkjøp av legemidler til sykehusene, ved at man forutsetter at effekten av de ulike legemidlene er lik. Vi bør ta andre anskaffelsesmetoder i bruk for å sikre at vi verdsetter innovasjon og effektforskjeller i anskaffelsene. Vi må anerkjenne at ikke alle typer legemidler egner seg til innkjøp gjennom anbud. Det norske systemet bør i fremtiden ikke markedsføre den «norske anbudsmodellen», men heller den «norske anskaffelsesmodellen for legemidler».

3. Evaluering av nordiske samarbeid for å sikre at de ikke hemmer utviklingen av en norsk innovasjonsbasert helseindustri

Fra myndighetenes side er det økende fokus på nordisk samarbeid. Det kan åpenbart ligge gevinster i å tenke større på sikt, for eksempel på antibiotikaresistens, beredskap og deltakelse i kliniske studier på tvers av landegrensene. Men, det er viktig at tanken om et nordisk samarbeid, ikke går på bekostning av muligheten for å bygge en nasjonal helseindustri. Vi må være svært bevisst på hvilke kort- og langtidseffekter et nordisk samarbeid vil ha.

Et eksempel på dette er kliniske studier. Norge må først løse sine utfordringer, og øke antall kliniske studier nasjonalt. Et nordisk samarbeid om kliniske studier i dag kan føre til at det blir færre kliniske studier i Norge siden våre nordiske samarbeidspartnere er per dato bedre organisert til å gjennomføre kliniske studier enn Norge.

Vi har sett at mange selskaper legger om til en nordisk struktur, og at få av disse legger «hovedkontoret» sitt til Norge, med den konsekvens at arbeidsplasser er lagt ned i Norge og flyttet til Sverige eller Danmark. Dersom man ukritisk satser på nordisk samarbeid og legger alle store prosesser på et nordisk nivå med dagens forskjeller mellom de nordiske landene er det grunn til å frykte at det vil bli mindre attraktivt å være tilstede i Norge. Dette mener vi er utfordrende både med tanke på å bygge et nasjonalt fagmiljø, og derigjennom å kunne tilby norske pasienter den beste behandlingen.

4. Bedre tilrettelegging for kliniske studier

Det er veldig positivt at regjeringspartiene gjennom regjeringserklæringen har varslet en handlingsplan for kliniske studier. Økt antall kliniske studier vil bidra til en styrking av helsenæringen i Norge, bedre pasientbehandling og økt kvalitet på helsetjenestene. Et av fokusområdene for denne handlingsplanen bør være å sikre tettere samarbeid mellom sykehusene, universitetene og legemiddelindustrien.

Holdningene til industrifinansierte studier, og samarbeid med legemiddelindustrien virker fortsatt å være negativ i enkelte miljøer innen helsesektoren. Det er store forskjeller mellom de fire helseforetakene. Derfor bør incentiver og tydelige forventninger innføres i alle helseforetak for å stimulere til flere studier og økt samarbeid med industrien.

5. Vi må utnytte de mulighetene helseregistrene og biobankene våre representerer og sikre at vi også komplimenterer disse med data om effekt av ulike behandlinger.

Helseregistrene og biobankene kan fortsatt bli et viktig konkurransefortrinn for Norge. Dette forutsetter at vi er raske til å tilrettelegge for en globalt konkurransedyktig struktur. Hvis vi ikke får det til vil vi bli forbigått av andre land som satser på dette området.

Eksempler som Altinn viser at bruk av store digitale plattformer er mulig også innenfor offentlig sektor der man opererer med veldig sensitiv informasjon. Digitale løsninger innen helsesektoren må det satses mer på og tempoet på dette arbeidet må gå fortere enn et gjør i dag.

Myndighetene er i gang med arbeidet gjennom flere utredninger og utvalg, men det er viktig med klare ambisjoner for denne prosessen og politisk lederskap som sikrer at dette arbeidet fører til en globalt konkurransedyktig struktur i Norge.

Norge mangler i dag data på effekt av behandling i helseregistrene. Dersom vi får dette raskt på plass i eksisterende register vil det kunne bidra til bedre og mer effektiv persontilpasset behandling. Det vil også være en viktig kilde til kunnskap ved utvikling av ny behandling eller ved metodevurderinger.

6. Sørge for at forskningen når pasientene gjennom sterkere kultur og bedre insentiver for kommersialisering.

For å styrke kommersialiseringskulturen mener vi man trenger tiltak som sikrer tettere dialog og samhandling mellom offentlig og privat sektor. Vi bør gi i arbeidstakere i universitetene og universitetssykehusene mulighet for sabbatsår inntil fire år (inkludert mulighet for deltid) dersom man velger å arbeide i et innovasjonsbasert helseindustrielskap. Det kan også bestå i karrieremessige insentiver som man kan oppnå ved å innføre tellekanter for å opprette patenter, delta i samarbeidsprosjekter med næringslivet og ved deltakelse i oppstartsselskaper

Entreprenørskap bør bli en større del av universitetsutdannelsen innen Life Science-fagene med aktiv involvering av privat næringsliv i undervisningen. Det bør opprettes nye incentiver for utdanning innen innovasjonsbasert helseindustri, og offentlige støtteordninger for utveksling av studenter til de verdensledende universitetene innen innovasjonsbasert helseindustri (fra Life Science, realfag inklusive informatikk). Dette er viktig for at vi skal klare å utvikle en kultur og kompetanse på sikt som klarer å hente ut verdiskapingspotensialet som ligger i helsesektoren.

7. Styrke tilgangen til risikokapital.

Det vil være et viktig konkurransefortrinn for Norge dersom vi er blant de første landene til å satse på ny, innovativ teknologi. På samme måte vil økt antall kliniske studier og god tilgang til helseregistre øke vår attraktivitet internasjonalt. Alle disse tiltakene vil øke vår attraktivitet for globale investeringer.

I tillegg er det viktig, spesielt for oppstartsmiljøet, at Norge har konkurransedyktige vilkår sammenlignet med andre land. En viktig del av dette er å redusere og på sikt fjerne formueskatten.

Vi ønsker å takke for muligheten til å gi våre skiftlige innspill til arbeidet med Stortingsmeldingen om helseindustrien. Vi stiller gjerne til samtale med departementet for ytterligere å belyse og eksemplifisere våre innspill til denne Stortingsmeldingen.

AbbVie ser frem til at meldingen blir lagt frem for Stortinget og vi er optimistiske til at dette arbeidet vil bidra til å skape enda flere arbeidsplasser og verdiskapning i Norge i årene som kommer. For AbbVie handler dette også om at vi gjennom spennende forsknings- og utviklingsprosjekter kan tiltrekke oss økte investeringer fra vårt hovedkontor og dermed ha en større aktivitet i Norge.

Med vennlig hilsen
AbbVie AS

Lena Nymo Helli
Daglig leder

